

Bredband, ja – men hur?

DEBATT

Resonemangen i CS ledare 28/2-00 är välgörande. Bredbandsutbyggnaden behöver kompletteras av en analys av vad vi ska fylla motorvägarna med.

Å ena sidan har vi företrädare för uppfattningen att man aldrig kan få för mycket av infrastruktur. De har under senare tid dominerat arenan. Å den andra finns det många som frågar sig vad vi ska ha de digitala motorvägarna till. Det måste väl finnas rimliga behov att tillgodose? Eller ska vi bygga i blindo?

Den diskussionen har vi fört tidigare. När videotex använde enstaka kbit/s, och det var inte så många år sedan, fanns det personer som talade om isdn och svindlande hastigheter på över 100 kbit/s. Det fanns en diskussion då om vilka tillämpningar som skulle kunna fylla så breda linor. Man kan inte säga att den ledde fram till konsensus. Tvärt om, de många frågetecknen kom att dominera.

Men utbyggnaden av isdn fortsatte en hel del år, utan att efterfrågan på trafik dök upp. Antalet användare var lättträknade. Mycket pengar investerades utan att resultatet kom till rimlig användning. Det är först nu som isdn-hastigheter är intressanta för större mängder användare.

Situationen upprepas. Bredband föreslås nu för storskalig utbyggnad över landet. Frågan är inte om, utan hur.

Kanske kan erfarenheterna från isdn vara till glädje, åtminstone i

ett överraskningsfritt scenario? Det gäller att placera utbyggnad av infrastruktur rätt på tidsskalan. Att finna den tidpunkt då efterfrågan tar fart. Antag att vi om ett år har 155 Mbit/s tillgängligt till stora mängder hushåll. Det är inte många som skulle kunna använda sådana hastigheter. Det finns varken kunnande eller tillämpningar.

Antag å andra sidan att vi väntar till 2015 med att bygga ut bredband. Vid det laget har många länder kommit långt med sin utbyggnad. Vi skulle vara långt ner i ligan, och tjänsteutvecklingen blivit allvarligt lidande.

Iavvägningen mellan teknik och tillämpningar, form och innehåll, kan lösningen bli att satsa på att utveckla tillämpningar som motiverar utbyggnaden av infrastrukturen. I dagsläget är det närmast moderna varianter av bildtelefoni och musik som är de tillämpningar som kan skapa en stor våg av efterfrågan från hushållen. Dessutom är naturligtvis internet fundamentalt som kommunikationsmedium. Dessa ting är värda att satsa på först.

Visst vill vi ha megabitöverföring när vi surfar på nätet. Men frågan är vad vi vill betala för det. E-post och chatt, som är näraliggande på nätet, klarar sig bra med mycket lägre hastigheter. Hur ofta är vi ute och surfar? Och hur mycket vill vi betala för det? Vi vill väl ändå inte låta reklamutvecklingen kring porr styra?

Företagens tjänsteutveckling och forskningen behöver de högsta av hastigheter för att inte

kreativitetens möjligheter ska bli lidande. Det är fundamentalt för att vi ska kunna behålla våra industriella positioner och öka den redan höga internetmognad vi har. Bredband till företagen i industriellt aktiva orter, inklusive de i glesbygden, är ett måste. Det innebär alla städer. Och bredband för forskningen är självklart.

Men den vidare utbyggnaden av bredband till hushållen kan anpassas till en efterfrågan som dröjer en del år. Fastighetsbolagen kan ta det lugnt om de vill bruka megabithastigheter.

Om vi nu vill vara offensiva och från ett samhällsperspektiv främja en utveckling som fortsatt placerar Sverige högt i kommunikationsutvecklingen vad ska vi då satsa på? Ja, sannolikt är det möjligheterna för utveckling av nya tjänster som är avsedda för de stora grupperna användare.

Det är tjänster som idag inte kräver bredband, men som successivt kräver ökade behov. Spridning av hälsovård, utbildning, system för personer med funktionsnedsättningar och samhällstjänster behöver stöd. Och tjänster för ökat samhällsengagemang och demokratiskt deltagande via nätet är nödvändiga.

Utbyggnaden av bredbandsnäten bör placeras rätt i tiden. Minst lika viktigt som att bygga ut tekniken är att med samhälls- och näringslivsinsatser främja utbyggnaden av efterfrågan. Minst lika viktigt.

TOMAS OHLIN

adj. professor, kanslichef
i den första IT-kommissionen